

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Trenčiansky samosprávny kraj (ďalej len TSK) bol zriadený v zmysle zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov ako právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečuje a chráni práva a záujmy svojich obyvateľov. Po skončení rozpočtového roka je TSK povinný súhrnne spracovať údaje o rozpočtovom hospodárení do záverečného účtu a v nadväznosti na ustanovenie § 11 ods.2 písm. d) zákona o samosprávnych krajoch tento predložiť na schválenie v Zastupiteľstve Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Záverečný účet TSK vychádza z účtovnej závierky Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2015 overenej audítorom a je spracovaný v súlade s ustanovením § 16 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Obsahuje najmä:

- a) údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. v súlade s rozpočtovou klasifikáciou,
- b) bilanciu aktív a pasív,
- c) zúčtovanie so štátnym rozpočtom za rok 2015,
- d) prehľad o stave a vývoji dlhu,
- e) údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK,
- f) údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK,
- g) prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 a podľa § 8 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z. v členení podľa jednotlivých príjemcov,
- h) údaje o projektoch TSK financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie,
- i) hodnotenie plnenia programov TSK.

Záverečný účet Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2015 je zavŕšením rozpočtového procesu a vyjadruje výsledky hospodárenia za sledované obdobie na úseku Dopravy, Zdravotníctva, Kultúrnych služieb, Vzdelávania, Sociálneho zabezpečenia a na Úrade TSK. Hodnotenie plnenia príjmov a čerpania výdavkov je uvádzané v Eur.

II. Osobitná časť

Rozpočtový rok 2015 bol druhým rokom po nástupe nového vedenia, ktorého základnou ambíciou od samého začiatku bola zmena charakteru fungovania organizácie s cieľom jej transformácie na otvorený mechanizmus, prístupný všetkým tvorivým impulzom z vonku, šetrenie verejných prostriedkov a ľahší prístup k informáciám s uplatnením priority racionalizácie a ekonomického zefektívnenia. V duchu tejto myšlienky sa Trenčianskemu samosprávne kraju aj v roku 2015 podarilo dosiahnuť na jednotlivých úsekoch pozoruhodné výsledky.

Jedným z nich bol aj pokračujúci proces znižovania bežných výdavkov na prevádzku Úradu TSK, ktorý zaznamenal pokles o 530 590,16 Eur v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka a bol jasným dôkazom toho, že súbor úsporných opatrení realizovaných v minulom období vo väzbe na „Komplexné ekonomické, personálne a organizačné poradenstvo pri optimalizácii fungovania Trenčianskeho samosprávneho kraja a jeho podriadených organizácií“ má svoje opodstatnenie. Veď v horizonte rokov 2014 a 2015 docielil Trenčiansky samosprávny kraj v porovnaní s rokom 2013 zníženie bežných výdavkov na prevádzku Úradu TSK v objeme 890 300,64 Eur, z toho hlavne v ekonomickej kategórii 610 Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania v objeme 134 150,66 Eur a v ekonomickej kategórii 630 Tovary a služby v celkovom objeme 505 580,94 Eur.

Pozitívny vplyv na udržiavanie tohto trendu mal aj elektronickou formou vykonávaný proces verejného obstarávania tovarov, prác a služieb. Zásluhou virtuálnej aukčnej siene PROebiz ušetril Trenčiansky samosprávny kraj a organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti za obdobie od 1.1.-31.12.2015 takmer 1 140 tis. Eur a zásluhou EKS - elektronického kontraktačného systému takmer 1 340 tis. Eur.

Na úseku cestnej dopravy aj napriek uplatneniu zazmluvneného zvýšenia primeraného zisku u zmluvných dopravcov z 3% na 5% dosiahol Trenčiansky samosprávny kraj pravidelnými rokovaniami s predstaviteľmi SAD Trenčín, a.s. a SAD Prievidza a.s. zníženie výdavkov na úhradu náhrady preukázanej straty v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka celkom o 1 857 478,00 Eur.

S cieľom udržať vyhovujúci technický stav cestných komunikácií a mostov zabezpečil ďalej prostredníctvom svojej príspevkovej organizácie SC TSK opravu všetkých plánovaných úsekov ciest II. a III. triedy, a to v dĺžke 30 550 m na ploche 177 881 m² a v objeme 2 591 432,26 Eur. Z celkového objemu na tento účel rozpočtovaných finančných prostriedkov 3 177 430,00 Eur predstavovala táto čiastka aj vďaka procesu verejného obstarávania šetrenie verejných prostriedkov vo výške 585 997,74 Eur. Podstatná časť ušetrených voľných zdrojov bola využitá v organizácii na vytvorenie dostatočnej zásoby chemického posypového materiálu.

Na úseku vzdelávania pokračoval Trenčiansky samosprávny kraj v strategickom zámere, ktorým je optimalizácia a stabilizácia siete stredných škôl, posilnenie vnútorných kapacít stredných škôl, posilnenie výchovnej a motivačnej funkcie škôl, vzdelávanie pre potreby trhu práce a zvýšenie kvality a atraktivity vzdelávania. V súlade so strategickým zámerom bolo schválené všeobecne záväzné nariadenie, ktorým bol stabilizovaný počet žiakov gymnázií, znížený počet žiakov v skupine odborov ekonomika, organizácia, obchod a služby a zvýšený počet žiakov v technických a iných odboroch na stredných priemyselných školách a stredných odborných školách. Na podporu strategického zámeru bolo podpísané Memorandum o spolupráci medzi TSK, strednými odbornými školami, firmami a profesijnými komorami, cieľom ktorého je prehĺbiť vzájomnú spoluprácu a väzby v oblasti odborného vzdelávania a prípravy. Stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK boli v zavádzaní systému duálneho vzdelávania najlepšie na Slovensku. Zmluvu v rámci systému duálneho vzdelávania podpísalo 5 stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK a učebnú zmluvu 99 žiakov v spolupráci s 11 podnikmi.

V nadväznosti na spracovaný materiál „Analýza súčasného stavu cestovného ruchu v TSK a návrh cieľov rozvoja vrátane definovania potrebných nástrojov“ sa Trenčianskemu samosprávnemu kraju podarilo v spolupráci s oblastnými organizáciami cestovného ruchu pôsobiacimi na území kraja založiť v roku 2015 krajskú organizáciu cestovného ruchu s názvom Trenčín región. Zámerom organizácie je výrazne a viditeľne posilniť pozíciu Trenčianskeho samosprávneho kraja ako atraktívnej destinácie a iniciovať spoluprácu verejného a súkromného sektora v oblasti cestovného ruchu.

V oblasti čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ zaznamenala implementácia projektov z operačných programov Partnerskej dohody 2014-2020 výrazný časový sklz. V priebehu roka 2015 nebola zo strany riadiacich orgánov vyhlásená žiadna výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok, v ktorej by bol Trenčiansky samosprávny kraj oprávneným žiadateľom. Výnimku tvoril iba Operačný program Kvalita životného prostredia, ktorý vyhlásil prvú relevantnú výzvu v decembri 2015. Keďže boli zverejnené aspoň indikatívne harmonogramy výziev, Trenčiansky samosprávny kraj sa pripravoval na ich vyhlásenie počas celého roka formou zabezpečenia vypracovania projektových dokumentácií pre budúce investičné projekty.

Okrem prípravy na projekty financované z EŠIF bol Trenčiansky samosprávny kraj úspešným žiadateľom v rámci možnosti získania podpory formou dotácie v zmysle § 4 písm. l) zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov za účelom zvyšovania energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplenia a v rozpočtovom roku 2015 získal štátnu podporu pre financovanie investičného projektu na úseku vzdelávania pod názvom „Zateplenie bloku „A“ v SOŠ Bzinská, Nové Mesto n/V – I. etapa“,

u ktorého objem čerpaných prostriedkov vrátane spolufinancovania z vlastných zdrojov TSK dosiahol výšku 155 450,13 Eur a na úseku poskytovania sociálnych služieb pod názvom „Rekonštrukcia a revitalizácia objektov Sloven – stredisko sociálnej pomoci Slávnica“, u ktorého objem čerpaných prostriedkov vrátane spolufinancovania z vlastných zdrojov TSK dosiahol výšku 95 600,00 Eur.

Na úseku dopravy zabezpečil Trenčiansky samosprávny kraj v nadväznosti na príjem finančných prostriedkov z MPaRV SR v súvislosti s oznámením o schválení žiadosti o platbu formou predfinancovania, implementáciu projektu realizovaného v rámci Operačného programu Cezhraničná spolupráca SR – ČR 2007-2013 pod názvom „Rekonštrukcia cesty od hranice ŽSK – TSK do obce Nitrianske Pravno“, a to v celkovom objeme 1 152 391,45 Eur vrátane spolufinancovania z vlastných zdrojov. Cieľom projektu je zlepšenie dopravnej obslužnosti a prepojenia okresu Prievidza v trase Nitrianske Pravno – hranica ŽSK – TSK.

V súvislosti s prípravnými prácami pre projekt Vážskej cyklotrasy bol v roku 2015 v spolupráci s Regiónom Biele Karpaty zavýšený projekt „Štúdia Vážskej cyklotrasy“. Jeho cieľom bolo vypracovanie podkladového materiálu tzv. predprojektovej štúdie k projektu Vážskej cyklotrasy a jej napojenie na sieť cyklistických chodníkov na českej strane v prihraničnej oblasti Euroregiónu Bílé-Biele Karpaty, vytvorenie väzby na cyklodopravnú, resp. cykloturistickú trasu Bečva - Vlára - Váh a posilnenie cezhraničnej spolupráce. Na základe štúdie bola zvolená najoptimálnejšia trasa z hľadiska bezpečnosti, atraktivity a v neposlednom rade i majetkovoprávných pomerov a bol vyhotovený prieskum trhu na dodávateľa PD pre územné rozhodnutie, inžiniersku činnosť, vypracovanie a zabezpečenie majetkovoprávneho vysporiadania pozemkov.

Prostredníctvom Regionálneho operačného programu bolo financované aj vypracovanie strategických dokumentov kraja, ktoré sú základom pre ďalšie smerovanie jeho rozvoja. Patria k nim „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013-2023“, „Stratégia rozvoja stredného odborného školstva v Trenčianskom samosprávnom kraji na roky 2013-2020“, „Stratégia rozvoja vidieka Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013-2020“ a „Akčný plán udržateľného energetického rozvoja TSK na roky 2013-2020“.

Na úseku všeobecnej nemocničnej starostlivosti poskytol Trenčiansky samosprávny kraj z vlastných zdrojov kapitálový transfer pre všetky tri nemocnice s poliklinikou v celkovom objeme takmer 997 tis. Eur, a to za účelom rekonštrukcie a modernizácie ako aj za účelom obstarania prístrojového vybavenia. Medzi najvýznamnejšie investície v roku 2015 patrili rekonštrukcia a reprofílizácia urgentného príjmu v NsP Považská Bystrica, vybavenie nemocničnej lekárne a rekonštrukcia oddelenia dlhodobo chorých v NsP Myjava.

Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov Trenčianskeho samosprávneho kraja k 31.12.2015 možno v skratke zhrnúť nasledovne :

Bežný rozpočet je prebytkový v čiastke 16 050 665,47 Eur.

Bežné príjmy boli k 31.12.2015 plnené vo výške 122 503 304,35 Eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 104,70 % z rozpočtovanej sumy 116 999 506,00 Eur a nárast o 8 239 952,53 Eur oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka. Ten bol zaznamenaný hlavne v ekonomickej kategórii 100 – daňové príjmy, celkom v objeme 7 089 353,68 Eur, a to v dôsledku zmeny rozpočtového určenia dane z motorových vozidiel do príjmov štátneho rozpočtu a vo väzbe na túto skutočnosť v dôsledku zmeny resp. zvýšenia percentuálneho podielu na výnose dane z príjmov fyzických osôb z pôvodného podielu 21,9% na 29,2% - ný podiel. V každom prípade bol tento nárast zároveň jasným odzrkadlením oživovania ekonomiky Slovenska. Pozitívny vývoj v plnení bežných príjmov zaznamenal Trenčiansky samosprávny kraj aj v ekonomickej kategórii 200 – nedaňové príjmy. V porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka išlo o nárast v objeme 284 554,77 Eur, z toho 177 179,11 Eur z titulu nárastu príjmov z činnosti rozpočtových organizácií na úseku vzdelávania a sociálneho zabezpečenia. Zaznamenaný pokles bežných príjmov v ekonomickej kategórii 300 – granty a transfery v objeme 866 044,08 Eur nebol na rozdiel od

predchádzajúcich rokov zapríčinený prijatím nižšej dotácie z MŠVVaŠ SR na prenesený výkon štátnej správy na úseku vzdelávania vo väzbe na klesajúci počet žiakov v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, ale bol prirodzeným obrazom konca jedného programového obdobia (na roky 2007-2013) a začiatku druhého - nového programového obdobia (na roky 2014-2020).

Bežné výdavky boli k 31.12.2015 čerpané vo výške 106 452 638,88 Eur, čo predstavuje v percentuálnom vyjadrení 97,79 % z rozpočtovanej sumy 108 855 329,00 Eur na rok 2015 a pokles o 2 018 923,38 Eur oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka. Nižšie čerpanie bežných výdavkov oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka bolo dosiahnuté súborom úsporných opatrení realizovaných v minulom období vo väzbe na Komplexné ekonomické, personálne a organizačné poradenstvo pri optimalizácii fungovania Trenčianskeho samosprávneho kraja a jeho podriadených organizácií, a to s cieľom vytvárať postupne úsporou bežných výdavkov väčší priestor pre financovanie investičných akcií a spolufinancovanie projektov zo štrukturálnych fondov EÚ z vlastných zdrojov, nakoľko výška úverovej zaťažnosti TSK je stále pomerne vysoká.

Kapitálový rozpočet je schodkový, a to v čiastke 3 264 836,79 Eur.

Kapitálové príjmy boli k 31.12.2015 plnené vo výške 3 357 025,00 Eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 67,13 % z rozpočtovanej sumy 5 000 795,00 Eur a pokles o 808 979,29 Eur oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka. Ten bol zaznamenaný v ekonomickej kategórii 300 – granty a transfery a je podobne ako v bežných príjmoch prirodzeným obrazom konca jedného programového obdobia (na roky 2007-2013) a začiatku druhého - nového programového obdobia (na roky 2014-2020). Dobrou správou je, že aj v roku 2015 sa Trenčianskemu samosprávnemu kraju podarilo odpredať prebytočný nehnuteľný majetok, a tak zaznamenať plnenie príjmov v ekonomickej kategórii 200 Kapitálové príjmy v objeme takmer 305 960,75 Eur. V porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka ide o nárast vo výške 44 477,39 Eur.

V oblasti investícií čerpal Trenčiansky samosprávny kraj k 31.12.2015 kapitálové výdavky v objeme 6 621 861,79 Eur, čo predstavuje 43,57 % z rozpočtovaného objemu 15 199 108,00 Eur. Toto pomerne nízke percento čerpania kapitálových výdavkov bolo :

a) *u investičných projektov realizovaných v rámci eurofondov* (rozpočtovaných v celkovom objeme 4 042 779,00 Eur a čerpaných v objeme 1 510 020,72 Eur t.j. 37,35 %) spôsobené oneskorením v procese implementácie operačných programov v rámci nového programového obdobia, kde v mnohých prípadoch nie je ešte zo strany riadiacich orgánov pripravená riadiaca dokumentácia k programom ako napr. príručky pre žiadateľov, programové manuály a stále nie sú jasne definované podmienky oprávnenosti, z dôvodu čoho nie je možné začať ani len s prípravou projektov,

b) *u investičných akcií realizovaných z vlastných zdrojov* (rozpočtovaných v celkovom objeme 11 156 329,00 Eur a čerpaných v objeme 5 111 841,07 Eur t.j. 45,82 %) bol príčinou pomerne nízkeho čerpania kapitálových výdavkov veľký počet investičných akcií plánovaných pre rozpočtový rok 2015, ktorý vzrástol hlavne po zapracovaní prostriedkov z peňažných fondov v rámci schvaľovania Návrhu na Zmenu Rozpočtu TSK na roky 2015-2017. Táto skutočnosť viedla Trenčiansky samosprávny kraj k rozhodnutiu realizovať verejné obstarávania investičných akcií prostredníctvom externého obstarávateľa. Jedným z dôvodov boli aj nedostatočné personálne kapacity. Napokon malo toto rozhodnutie za následok posun v časovom harmonograme realizačných prác, a tak sa Trenčianskemu samosprávnemu kraju nepodarilo realizovať všetky predsavzatia v investičnej oblasti. Časť z nich plánuje realizovať v rozpočtovom roku 2016.

Zostatkom finančných operácií, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov z peňažných fondov, realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie bol prebytok vo výške 2 590 313,26 Eur.

Po usporiadaní prebytku finančných operácií a po vylúčení nevyčerpaných účelovo určených prostriedkov poskytnutých v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu EÚ bol zostatkom finančných prostriedkov za rok 2015 prebytok v celkovom objeme

14 643 142,87 Eur. V súlade s ustanovením § 15 ods. 1 zákona NR SR č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je tento zdrojom tvorby peňažných fondov.

Trenčiansky samosprávny kraj usporiadal:

- svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným a založeným právnickým osobám, k fyzickým a právnickým osobám, ktorým poskytol prostriedky zo svojho rozpočtu,
- finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu a štátnym fondom.

Návrh Záverečného účtu Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2015 bol predložený hlavnému kontrolórovi za účelom vypracovania odborného stanoviska a v súlade s platnou legislatívou bol v lehote predložený na verejnú diskusiu pred jeho schválením v zastupiteľstve samosprávneho kraja.